

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

Vita brevis S. Liuni Archiepiscopi & Martyris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

Eccē q̄o-
modō lau-
dat tenuita-
rem menſe,
aſperitatem
eibi, & po-
tūs ſimpli-
citatē.

prætere. Tenuis autem menſa, cibus aſperior, ſimplicior potus, corpus firmat, con-
firmant animum, & vtriuſque hominis ſtatum reddunt alacriorem.

Mundus verò quid facit? Offert nobis quicquid pulchrum eſt viſu, & concupiſcen-
tiam carnis & oculorum, & ambitionem ſeculi, vt illaqueet miſeros, illaqueatos
ſtrangulet, ſtrangulatos ſempiternis inuoluat incendijs. Tentat nos multiformibus
inſidijs, ſuperius per ſuperbiam, per luxuriã inferius, à dextris per proſperitatem, per
aduerſitatem à ſiniſtris, anterius per mundi concupiſcentiam, poſterius per præteri-
torum vitiorum recordationem, in orbiculari motu per inuolutionem ſentium.

Eſa. 21.

Ephēſ. 6.

Pſal. 118.

Matt. 8.

Pſal. 140.

2. Pet. 3.

Rom. 14.

& cum Eſaia dicendum: Super ſpeculam Domini ego ſum, ſtans iugiter per diem, &
ſuper cuſtodiam meam ego ſum, ſtans totis noctibus. Nec ſolum ſtare conuenit, ſed
armatum ſtare armatura illa, quam Apoſtolus dicit: Induite vos armaturam Dei.
Alter noſtrorum temporum Tullius, de quo ſuperius mentionē feci, vernans vbiq̄
flore ſermonum, armaturam in hunc modum lucidiſſimis capitulis inaurauit: Si ſi-
buloſi ſpiritus, & incantatores morūs carnis circa te obſtreperint, confide, & dic:
Diſcedite à me, maligni, & ſcrutabor mandata Dei mei. Si recalere carnem ſenſeris,
& velle reuolare ad ineptias ſuas, eſto conſtans, & dic: Conſige timore tuo carnes
meas, Domine. Si paupertatem odiſſe cœperis, & deſiderio diuitiarum inceperis ſu-
citari, expergifcere, & dic: Væ vobis, diuites, qui habetis hîc conſolationem veſtram.
Si te demulceat adulator, & ad plebeculæ laudes animus hilar eſcat, cōfortare, & dic:
Oleum peccatoris non impinguet caput meum. Si tibi ſuggeratur, in futurū tempus
bonum diſſerre propoſitum, conſurge, & dic: Dies Domini, ſicut fur, ita in nocte ve-
niet. Si gula deſatiens lautiores tibi commendauerit apparatus, recalcitra, & dic:
Non eſt regnum Dei eſca & potus. His velut quibusdam increpationibus diſſugium
inimici, delabitur memoria voluptatum, carnis gurgulias conticeſcit, ſanctæ con-
uerſationis initia conualeſcunt, mundus contemnitur, ſuperatur hoſtis antiquus.

Oratio qua
lis eſſe de-
beat.

Sic igitur videns, & vigilās fac funiculum triplicem, qui difficilè rumpitur, & tranſit
ad orationem, ingrediens interiora veli cum ſummo Pontifice Domino noſtro Ieſu
Chriſto, qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis, qui aſſiſtit vultui Dei pro te. Ad-
miſſus autem, non ſic audacter & ſi ontosè ingeras te oculis Maieſtatis, ſed humiliter
trepidatione concuſſus, ſaltem quomodò ad tanta miracula admitti poteris, admi-
rari. Sit ergo oratio verecunda, vt erubefcamus peccata noſtra, & tantæ reuerentia
deferamus: pura, vt nihil ab ipſo præter ipſum quæramus: deuota, vt in pingue dine
ſpiritus eam protendamus: ampla, vt extendamus eam vſque ad inimicos: ſit conti-
nua, nè intermiſſione fiat remiſſior: ſit pacata, nè turbulentis cogitationum fluctibus
ſubmergatur. Fateor, exceſſi modum, & magis ſolitò veſtras aures onerare nõ timui,
dum ſtylus in longinquitatem extēditur. Sed ſcio, quia patienter audiſtis me de illius
patientia diſputantem, qui eſt Deus benedictus in ſecula, Amen.

VITA BREVIS SANCTI LIVINI ARCHIE- PISCOPI ET MARTYRIS, EX BREVIARIO ECCLE- ſiæ Gandenſis excerpta, vbi eius ſanctum corpus quieſcit.

12. Nouēbr.
S. Liuii pa-
tria.

Initiatur
ſacerdotio.

Creatur Ar-
chiepiſcop.

LIVINVS in Scotia nobili genere natus, admodum ad-
huc puer non modò ſupra ætatem eximia pietate conſpi-
cuus, verumetiam miraculis clarus fuit. Adultæ autem
ætatis factus, præceptoribus vſus eſt, primùm egregio Dei
ſacerdote Benigno: deindè ſuſceptore ſuo è ſacro fonte
magno illo Auguſtino Anglorū primo Epifcopo. A quo
tandem etiam ſacro ſacerdotij ordine decoratus, tanta
cum laude eo in ſtatu verſatus eſt, vt cū Scoti haud multo
poſt in Archiepiſcopum ſuum eligere non dubitauerint.
Quod munus tametsi Rege populòque compellente ſuſ-
ceperit, & magno cum fructu annos aliquot adminiſtra-
rit, poſtea tamen maluit infidelibus ad Chriſtum conuertendis operam dare, (ad
quam rem mira Spiritus ſancti gratia præditus erat) quam in Epifcopatu ſuo vni tan-
tùm prouinciæ quietius & minori cum labore præſe.

Itaque

Itaque relicto in Scotia loco suo magnæ sanctitatis & virtutis Sylvano Archid-
acono, ipse Euangelij plantandi causa, tribus cum discipulis Foillano, Helia, & Ki-
liano, Oceano trajecto deuenit in Flandriam. Et ingressus cœnobium Gandensē,
beato Amando Episcopo tunc recens extructum, humaniter à Floriberto Abbate
& fratribusque exceptus est, anno incarnationis Dominicæ sexcentesimo tricesimo-
tertio, decimo septimo Calendas Augusti. Vbi quum B. Bauonem triennio iam de-
functum, magnis coruscantem miraculis inueniret, memoriã viri celeberrimam
& præsentia sanctitatis testimonia admiratus, triginta continuos dies super eius se-
pulturam Missarum solennia celebravit, sui illi multis precibus, & monasterij Gan-
densis curam, commendans. Postea autem inde prædicationis causa profectus, in-
numeros ad Christi fidem verbo, exemplo, magnisque adiunctis miraculis, con-
uertebat.

Sed virtutē vmbra sua statim inuida sequitur. Homines enim impij, quibus Chri-
stus & pietas omnis erat exosa, animaduertentes sanctum Episcopum tantam ho-
minum multitudinem ad nouã religionem, erroribus pristinis, vitijsq; spretis, ad-
ducere, atq; adeo suis foris prauis cupiditatibus non parum obsistere, miris modis
eum persequebantur. Nec omnino desisteabant, donec linguã eius extractam cani-
bus deuorandã projicerent (quæ tamen illi mox fuit miraculo restituta) ac tandem
apud Hescham Flãdriæ vicum, multis vulneribus faucium, etiam obruncarēt, an-
no antè memorato, pridie Idus Nouembris. Quo eodem loco nobilem quoquē &
religiosam matronam Craphahildem Liuini hospitã, vnã cum filiolo eius Brixio,
quem Liuinus de sacro fonte susceperat, quum palàm quererentur immeritò in-
terfectum esse sanctum Episcopum, immaniter trucidarunt. Quo facto, discipuli
beati martyris collectum eius corpus, simul cum beati Brixij corpusculo, vno co-
demque in loculo in Hauthem vicino pago deceter sepeliērunt, ac iuxta eos seor-
sum, sanctam martyrem Craphahildem.

De eleuatione & translatione eius.

Audiens Theodoricus Episcopus Cameracensis sepulcrum beati Liuini in Hau-
them, territorij Alostensis, suęq; diœcesis pago, celeberrimis miraculis coru-
scare, eò mox aduenit, & locum visurus, & rei veritatē coram intellecturus. Cumq;
maiora multo quàm audierat re ipsa experiretur, rogatus à religiosis cœnobij D.
Bauonis, qui multum ibi authoritatis iure patronatus, antiquaq; possessione obti-
nebant, sanctorum Liuini & Brixij corpora omni cum reuerentia & gaudio è terra
sustulit, & loco celebriori decenter collocauit. Cōtigit hoc sub Eynardo Abbate:
anno partē redemptionis octingentesimo quadragesimo secundo, quarto Calen-
das Iulias.

Multis autē post annis felicis memoriæ Eremboldus Abbas, qui & peregrinum
S. Macarium hospitiã suscipere meruit, cœnobio cui præerat maiorem etiam cu-
piuit dignitatis gloriam conciliare. Meruebat enim vt sanctissimæ reliquiæ in ma-
nus quorundam, monasterio suo parum fauentium, aliquandò peruenirent, sicque
ecclesia sancti Bauonis tanti martyris patrocinio priuaretur. Fusis ergo ad Deum
precibus, atq; in Domino confortatus, Hauthem cum fratribus proficiscitur. Pro-
piusq; accedens, loculum Sanctorum aperuit, & pignora illorum omni ex parte
integra vniuersis ostēdit. Atq; ita multa cum fiducia & gaudio reposita, ad suū mo-
nasterium deportauit, anno liberati humani generis millesimo septimo. Tum ve-
rò Deus præsentibus miraculis cōmunem lætitiã magnoperè promouebat. Nec
deerat populus Gandensis suo officio, qui ingenti numero ciuitate effusus, obuiam
magnis laudibus veniebat, & vnã cum reliquis cœnobij fratribus, reliquias S. Bau-
onis, aliorumque Diuorum, in occursum aduentantiū religiosissimè deferabant.

Hoc in loco quum Anno supra millesimū octuagesimo tertio prima sacrarum
reliquiarum translatio per Radbodum Nouiomensium Tornacensiumq; Episco-
pum & Vuithmannum Abbatem facta esset, rursum post nonaginta propè annos
altera translatio celebrata est Bertonis Abbatis tempore, qua thesaurus ille sancta-
rum reliquiarū nouo loculo ornatissimè præparato inserta est, Vualthero Episco-
po Tornacensi, qui & caput, & corpus integrū populo, fratribusque, magna omniū
lætitiã, spectandum exhibuit, & diem translationis huius singulis annis quinto Cal.
Iulias, quo facta erat, Episcopali auctoritate celebrari præcepit. Cumque eleuatio
corporis quarta Calēdas Iulias primū facta esset, eius rei memoriã voluit eodem

Relicq; Epi-
scopatu, ve-
nit in Flan-
driam præ-
dicationis
ergo.

Eius vita ha-
betur prima
Octob. To-
mo quinto.

Multos ad
fidem con-
uertit.

Lingua ab-
scissa ei re-
stituitur.

Obruncatur

Sepelitur cū
Brixio &
Craphahil-
de socijs.

Theodori-
cus Episco-
pus Came-
racens. corū
corpora ele-
uat.

Istius Maca-
rij vita habe-
tur decimo
Aprilis, To-
mo secūdo.

S. Liuini
translatio
prima.

Translatio
eius secūda.

URIVS

1000

RVIII
5

die cum memoria predictae translationis cōiungi, vt rerum gestarū diuersitas ma-
teriam duplicet gaudiorum, ad gloriā omnipotētis Dei in secula seculorū, Amen.

VITA S. MARTINI PAPÆ, QUI PRO DEFEN-
SIONE CATHOLICÆ FIDEI EXILIUM PASSVS

est: à quodam eius familiari vel comite scripta. Extat in an-
tiquis MS. codicibus.

Novemb. 12.
secundum
Martyrolo-
gia.
Cap. 1.
Patria S.
Martini.

for. * paula-
tim

Psal. 118.
Ibidem.

Math. 13.
* scita
for. * pote

Ephes. 6.

Cap. 2.

Multa eius
diuinatum
humanarū
que litera-
rum peritia.

Initiatur
confusa cle-
ricali.

2. Cor. 6.

Gal. 6.

Phil. 1.

Feruet mar-
tyrij deside-
rio.

Cap. 3.
Theodorus
Papa vita
defungitur.

V MMA deuotione recolēdus, meritisque præcipuum
Deo per omnia dignissimus Martinus, vir Apostolicus
generosa traductus ppagine, Tudertina ciuitate ortus
dus fuit. Qui cum in annis puerilibus à parentibus au-
tissimi ingenij magistris ad institutum fuisset delata
tus, vt potē bonę spei iam & indolis, ita cœpit, magistra-
te sibi spiritu sancto, acumina literarum archiuo memo-
* palati recondere, & in omnem intelligentiam proce-
dere, vt iam tunc nō immerito Dauidicum illud cano-
posset Domino: Super omnes, inquies, docentes
intellexi. Et rursū: Quam dulcia faucibus meis de-
quia tua Domine. Preparauit nanque Dominus Ecclesie sue non ignauum Eua-
gelici frumenti dispensatorem futurum, qui vt scriba doctissimus in regno cœlo-
quod est Ecclesia, proferre sciret de thesauro suo noua & vetera. Omnia vero in
ephebus sophia molimina voti compos * sciret enodauit, & vt * puta diuini be-
tor belli, sese in propatulo contra omnes veritatis inimicos dedit, scuto fidei
dique munitus, galea salutis protectus, & gladio spiritus sancti, quod est verbi De-
armatus, imperterritus extitit & inuictus. Fuit verò formosus facie, sed formosus
castimonie sanctitate, nec aliquo modo poterat tanti iuuenis ætatu la facile de-
cti ad procliuia peccandi, cuius tota intentio, sine aliqua impeditionis morula,
discendi semper extitit, aut docendi.

Cumque iam nouum vas electionis Domini, atq; armarium spiritus sancti mun-
dissimum, beati Martini pectus fuisset effectum, & omnium mundanarum diuini-
rumq; literarum subtilitates prudentie scalpello ad liquidum pererraret, & Dialo-
cticorū strophas enodare sine rubore addisceret, sapienti satis consilio studuit non
hominibus, sed soli placere omnipotenti Deo. Quoniam autē vir Domini ad es-
mulum perfectionis philosophia euasit, ipsius diffinies philosophia perfectionis
oportere Rhetorē peritum esse loquendi, bonū, piū, iustum, beniuolū, ac bene-
moratum: conuertit nanq; magno pietatis nisu magnificentiam à Deo sibi dare
pientia, ad impletionem omnis iustitia. Et quia in Physica operā dedit, scire inte-
ligere, falsa à veris discernere: per Ethicam conatus est mores componere illis
studuit propagare atque pronuciare. Decisa nanque cæsarie, honorem clericatus
deuotus accepit, atq; ad Ecclesiasticos gradus conscendit dignissimus. Postea totus
in Deo suspensus, de anime sue salute semper erat sollicitus, & ita seruus vixit in
culo, vt dum genuina substantia opulentus videretur, iam quasi nihil habens, &
omnia possidēs, pauper cum monachis, spiritu diues erat Christo. Totus crucifixus
erat mundo, quando quidem illi mūdus erat crucifixus. Viuere quippē illi Christus
erat, & mori lucrum. desiderium nanq; multoties habuit cum Apostolo dissolu-
esse cum Christo: quippē qui martyrij palmā, si temporis occasio non esset impedi-
mento, ardentissimo iam tunc sitiebat pro veritate desiderio. Sed omnipotēs Deus
desiderium illius distulit, atq; ouibus suis talem arietem necessariō referuauit, do-
nec per pastorem curam perueniret ad martyrij coronam. Sed iam ratio ordina-
examusim expetit, vt qualiter ad vniuersalem & Apostolicam Romanam Ecclesia
sedē diuina sit electione promotus, qualive modo pro assertionem veritatis im-
porum insidijs de propria sede fuerit expulsus, atque exiliatus, Deo opitulante, qua-
licunque stylo elucubrare debeamus.

Beata recordationis Papa Theodoro vita excedente, viamq; vniuersæ carnis in-
grediente, sancta & Apostolica mater Ecclesiarū Dei Romana Ecclesia, à propria
pastore viduata, atq; lamētabiliter destituta, nē ouile Domini diutius & plus equo
prouisore careret, Archidiaconus collecto in vnum clero, omniq; simul cœru & p-
mano

S